

Bütün, Parçaların Toplamından Daha Fazladır

The Sum Total is Greater than the Sum of All Parts

Zuhal GERÇEK

ÖZ

Kurumsal sosyal sorumluluk, kurumların toplumun yaşam kalitesini arttırmak amacıyla, çalışanları, yerel halk ve bütün toplumla birlikte sürdürülebilir bir dünya için ekonomik, çevresel, kültürel ve sosyal gelişmeye destek verme sorumluluğudur. Şirketlerin tüm paydaşlarına ve topluma karşı etik ve sorumlu davranması, bu yönde kararlar alması ve uygulamasıdır. Üniversiteler kurumsal sosyal sorumlulukta nasıl yer almalıdır? Yenedünya, misyonlarını ve vizyonlarını yeniden tanımlayan, düşünce ve yaratıcılık için bir alan olarak görev yapmaya devam ederken, sosyal analiz, kritik düşünme ve sürdürülebilirlik için gerekli araçlar sağlayan bir üniversite anlayışına ihtiyaç duymaktadır. Temel görevleri eğitim ve araştırma olan üniversiteler, yaş aralığı 18'den 70'e kadar değişen, eğitim düzeyleri ilkokuldan doktora kadar çeşitlenen her cinsten ve kültürden bireylerin yer aldığı toplumun bir prototipini oluşturmaktadır. Bu bakımdan üniversiteler, toplumsal ve fiziksel çevrenin bugünü ve yarını şekillendiren dinamiğin de bir parçası olmalıdır. Üniversiteler öncelikle gerçek Kurumsal Sosyal Sorumluluk kültürünü kendi bünyelerinde gerçekleştirmekle işe başlamalıdır. Üniversitelerin en önemli paydaşlarından olan öğrenci kitlesi üzerinde, üniversitelerin temel işlevlerinden biri olan eğitim konusunda ilk atılım gerçekleştirilmelidir. Gerçek eğitim, kendini tanıma ve öğrenme sürecini, kişisel gelişimi teşvik etmenin ve insanlara toplum içindeki yerlerini bulmada yol göstermenin yanı sıra toplulukları güçlendiren ve sosyal gelişimi harekete geçiren bir işlemdir. Eğitim, bireylerin hayata özgür ve aktif katılımlarını telkin, teşvik ve motive etmelidir. Fiziksel ve sosyal çevrelerindeki problemlere yeni yaklaşımlar oluşturabilecek yeteneklerle donatmalıdır. Eğitim kişisel, toplumsal ve evrensel bilincin gelişimini sağlamalıdır. Bu bilinçle donatılmış ve bu kavramı deneyimlemiş bireylerin oluşturduğu bir dünyada sosyal sorumluluk, artık hayatın doğal bir parçası halinde yaşanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Kurumsal sosyal sorumluluk, Üniversite, Eğitim, Paydaş

ABSTRACT

Institutional social responsibility is the responsibility of an institution to promote economic, environmental, cultural and social development to improve the quality of life, together with local people and the whole society, for a sustainable world. It also ensures companies to perform fairly and responsibly and treat all stakeholders and the community accordingly. How should universities practice corporate social responsibility? New world requires universities to redefine their missions and while continuing to serve as a space for innovation, creativity and learning they should provide tools necessary for sustainable development, social analysis and critical thinking. Universities with the basic tasks of education and research, is a prototype of the society as involving individuals of each sex, and culture ranging from the age range from 18 to 70, varying levels of education from primary school to doctoral studies. In this regard, universities should be a part of shaping the dynamics of present and future of the social and physical environment. Universities first carry out Institutional Social Responsibility within their own culture first. Universities then should provide students as the most important stakeholders with genuine education, self-knowledge and the learning process by promoting the personal development of people in the community in finding a way to show locations and social development, as well as mobilizing communities, strengthening the process. Education should encourage and motivate free and active participation in life to inspire individuals by helping them to acquire physical and social skills with new approaches essential to address problems around them. Education should also ensure the development of personal, social and environmental consciousness. Within a society social responsibility may become natural characteristic when individuals equipped with this awareness.

Keywords: Corporate social responsibility, University, Education, Stakeholder

Zuhal GERÇEK (✉)

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Zonguldak, Türkiye
Zonguldak Karaelmas University, Faculty of Arts and Sciences, Zonguldak, Turkey
zuzhal.gercek@gmail.com

Geliş Tarihi/Received : 14.02.2011

Kabul Tarihi/Accepted: 11.03.2011

GİRİŞ

Kurumsal sosyal sorumluluk, kavramsal olarak ilk kez H. Bowen'in 1953'de işadamlarının toplumun değer ve amaçlarıyla örtüşen sosyal sorumluluk faaliyetleriyle ilgilenmeleri gerektiğini savunduğu "İşadamlarının Sosyal Sorumlulukları" adlı kitabında yer almıştır (Bowen 1953). Bir organizasyonun topluma karşı sorumluluklarının yanı sıra çevreye, doğrudan veya dolaylı ilişki içerisinde bulunduğu, işletme kararlarından ve faaliyetlerinden ciddi olarak etkilenebilecek tüm paydaşlara karşı sorumlulukları da bulunmaktadır. Geçen zamanla birlikte işletmelerin ilişkide olduğu toplumsal paydaşların sayısı artmış, ilişkiler oldukça karmaşık hale gelmiştir. Freeman (1984) paydaş- işletme ilişkisinin işletme üzerindeki etkisini ortaya koyduğu paydaş teorisinin temel önermesinde, bir organizasyonun rekabet avantajı geliştirmek için iç ve dış çevresiyle olan ilişkilerini güçlendirmesi gerektiğini vurgulamıştır. Kurumsal sosyal sorumluluk kavramının günümüzde geldiği konum, işletmelerin sadece paydaşlarına karşı sorumluluk üstlenmesiyle sınırlı kalmamakta, bunun da ötesinde üstlendikleri sorumluluğu işletme içindeki tüm süreçlere yaymak, bu şekilde yarattığı etkileri ölçmek, denetlemek ve raporlamak boyutlarını da içermektedir. Kurumsal sosyal sorumluluk, en kapsamlı haliyle, herhangi bir organizasyonun hem iç, hem de dış çevresindeki tüm paydaşlara karşı "etik" ve "sorumlu" davranması, bu yönde kararlar alması ve uygulaması şeklinde tanımlanabilir (ISO/DIS 26000, 2009).

Bilimsel, teknolojik, kültürel ve çevresel değişimlerin hız kazandığı bu yüzyılda, kurumsal sosyal sorumluluk artık sadece kâr amacı güden şirketlerin değil, tüm kurumların aktif rol almaları gereken bir kavram olmuştur.

Üniversiteler gerçekleştirdikleri ileri düzeydeki araştırmalar ve küresel ölçekli eğitim faaliyetleri ile topluma liderlik eden kurumlardır. Üniversitelerin toplum üzerindeki etkileri eğitimsel, sosyal, bilişsel ve örgütsel olmak üzere dört başlık altında toplanabilir. Üniversiteler, öğrencilerin sürdürülebilir gelişim için sorumluluk sahibi bireyler olarak yetiştirilmesi, yaşam boyu eğitim süreçlerinin hayata geçirilmesi, sahip olduğu bilgi birikimini bilimsel ve teknik etkinliklerle toplumla paylaşması ve etik bir örnek olarak topluma ve çevreye duyarlı davranışlar sergilemesi ile toplumu şekillendirir. Dünyanın ve sosyal hayatın bugünü ve yarını üzerinde etkisi tartışılmaz olan üniversitelerin kurumsal sosyal sorumlulukta yer almaları kaçınılmazdır.

Bir organizasyon olarak üniversitelerin sosyal sorumluluğu, gönüllülük esasına dayalı, etik kurallara uygun olarak öğrencilerini ve personelini bölgesel topluluklara sosyal hizmet sunmaya ve ekolojik, çevresel anlaşmalarla sürdürülebilir bir gelişim sağlamaya teşvik ederek kişiler arası iletişimi ve aktif vatandaşlığı kuvvetlendirmektir. UNESCO tarafından 5-9 Kasım 1998'de Paris'te gerçekleştirilen Yüksek Öğretim Dünya Konferansı'nda yayınlanan Yirmi birinci Yüzyılda Yüksek Öğretim Dünya Beyannamesi'nde sosyal sorumluluğun yüksek öğretimin temel yönü olduğu belirtilmiştir. Uluslar Arası Üniversite Birliği Politikaları Beyannamesi'nde akademik özgürlük ve üniversite özerkliği gibi yüksek öğrenimin hassas olduğu konular arasında üniversitenin sosyal sorumluluğunun alınmış olması, 2008

yılında San Francisco'da (Birleşik Devletler) Üniversite Sosyal Sorumluluk İttifakı gibi uluslar arası organizasyonların kurulmasını, dolayısıyla günümüzde bu kavramın taşıdığı önemi göstermektedir.

ÜNİVERSİTELERİN PAYDAŞLARI ve SORUMLULUKLARI

Üniversite, değişik alanlarda akademik dereceler veren yüksek öğretim ve araştırma kurumudur. Üniversite sözcüğü, Latince "öğretmen ve alimler topluluğu" anlamına gelen *universitas magistrorum et scholarium*'dan türetilmiştir (Wikipedia).

Evensel bilgiye ulaşmayı amaçlayan üniversiteler, buldukları ülkenin coğrafi ve tarihi koşullarına göre değişik şekillerde düzenlenmiş özerk kurumlar olup araştırma ve öğretim öğeleri aracılığıyla kültür üretimi ve iletişimde bulunur. Üniversitenin paydaşları şimdiki ve gelecekteki öğrencileri, çalışanları, destekçileridir. Eğitim ve araştırma kurumu olan üniversiteler, eğitim sistemleri ile öğrencilerine, bağlı kaldıkları etik kurallar ile çalışanlarına, ürettikleri teknoloji, kaliteli insan gücü ile de destekçilerine karşı üstlendiği sosyal sorumlulukları yerine getirir.

Eğitim

Üniversitelerin en büyük paydaşları olan öğrencilerine yönelik üstlendiği temel sorumluluk, eğitim sistemini toplumun bugünkü ve gelecekteki ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yüksek bilgi ve becerilerle donatılmış, insana, topluma ve çevresine duyarlı, sürdürülebilir gelişim sorumluluğuna sahip bireyler yetiştirecek şekilde düzenlemektir. Eğitim, bireysel davranışlarda değişiklikler yaparak hem kişi hem de toplum yararına farklılıklar oluşturan sistematik bir stratejidir (Topal ve Crowther, 2005). Beklenen kazanım, fiziksel ve sosyal çevrelerindeki problemlere yeni yaklaşımlar oluşturabilecek yeteneklerle donatılmış bireylerdir. Kendini tanıma ve öğrenme süreci ile kişisel gelişimini hayat boyu devam ettiren, toplum içinde yerini ve sorumluluğunu tanımlayan eğitimli bireyler sayesinde topluluklar güçlenir ve sosyal gelişim ivmelenir.

Eğitim kurumları, toplumun hayati ihtiyaçlarını karşılayacak temel aktifler ve hizmetler üretir. Üniversiteler bilginin üretildiği merkezlerdir. Bu rafine bilginin toplumsal aktifler haline dönüştürülmesi için potansiyel yaratmak da üniversitelerin sorumluluğudur. Dünyanın üretime dayalı ekonomiden bilgiye dayalı ekonomiye geçmesinin etkisiyle, ülkelerin gelişmişlik ve refah seviyeleri uyguladıkları eğitim ve sergiledikleri bilimsel, teknolojik ilerlemeler ile ölçülür hale gelmiştir. Üst düzey eğitim ve bilimsel araştırma birimleri olan üniversiteler, belirledikleri eğitim stratejileri, akademik seviyelerindeki iyileştirme çalışmaları ve yapılanmalarındaki düzenlemeler ile toplumun ekonomik ve bilimsel kalkınmasında lokomotif görevini üstlenmektedirler.

Daniel Bell'in 1973 de yayınladığı 'The Coming of Post-Industrial Society' adlı kitabında, post-endüstri toplumunda bilginin temel güç ve sosyal dinamizmin birincil kaynağı olduğunu belirtmesinin ardından, bilgiyi ve teknolojiyi üreten, yönlendiren ve kontrol eden uzmanları yetiştiren üniversitelerin toplumu şekillendirici etkisi daha da belirgin hale gelmiştir (Bell 1973). Yirminci yüzyılın başına kadar üniversiteler sadece akademik kaygıların etkin olduğu, endüstrinin ihtiyaç ve problemlerinin

dikkate alınmadığı fildişi kulelerdi. Günümüzde, misyonlarını ve işlevlerini yeniden tanımlamış, fikir ve bilgi üretiminin merkezi olmaya devam ederken, sosyal analiz, kritik düşünme ve sürdürülebilirlik için gerekli donanımlara sahip yeni tür bir üniversite kavramına ulaşmıştı.

Üniversiteler, tıpkı insanlar gibi sosyal çevre içinde varlıklarını sürdürürler. Bu nedenle toplumsal beklentileri karşılamakla da yükümlüdürler. Bilgi ekonomisi ve bilgi toplumuna geçişte üniversitelerin sosyal sorumluluklarının içine endüstrinin ihtiyacı olan bilgiyi üretmek ve aktarmak da eklenmiştir. Ancak eğitim sistemini sadece bu misyon üzerine yapılandıran üniversiteler, temel görevleri olan bilgi üretmek ve bilimsel araştırma yapmaktan uzaklaşma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Hedges, yaşadığımız dönemin ahlaki nihilizm dönemi olduğunu ve üniversitelerimizin mesleki fabrikalar olduğunu ileri sürerek bu tehlikeye dikkat çekmiştir (Hedges, 2009).

Üretim sürecinde özgün bilginin ve yeni yöntemlerin birincil öncelik kazanması, üniversitelerin ekonomi üzerindeki etkisini arttırmıştır. Üniversite eğitim sisteminin global bilgi-toplumu ve endüstrileşme tarafından etkilenen ihtiyaçları karşılamaya odaklanması bilgiyi metalaştırmakta, bu da üniversitenin enstitü bütünlüğüne zarar vermekte ve bilimsel araştırma faaliyetlerini sektöre uğratmaktadır (Nelson, 2004). Anandkrishnan (2008) yüksek öğretimin kamusal hizmet için var olduğunu meta olmadığını vurgulamış ve yüksek öğretimin misyonunun tüm sektörlerin insan ihtiyacını karşılayan, bilgiyi araştırma ile üreten, geliştiren ve dağıtan, kültürel çeşitlilik içinde kültürleri yorumlayan, koruyan, geliştiren, demokratik vatandaş sorumluluklarını alan ve yerine getiren, tüm düzeylerde eğitimin gelişip ilerlemesine katkıda bulunan, yüksek kalitede mezunlar yetiştirerek toplumun bir bütün olarak sürdürülebilir gelişim ve kalkınmasına katkıda bulunmak olduğunu savunmuştur. Piyasa tarafından yönlendirilen eğitim UNESCO'nun 2003 deki çözüm taslağında ele alınmış ve yüksek öğretim piyasasındaki kontrolsüz büyümenin, özellikle az gelişmiş ülkelerde ulusal yüksek öğretim sisteminin sürdürülebilirliğini zayıflatacağı vurgulanmıştır.

Günümüzde endüstrinin karşılaştığı problemlerin çözümünde çoğu zaman sadece bir bilim dalının teknolojisi yeterli olmamakta, farklı dallara ait bilgi ve teknolojilerinin aynı anda kullanılması gerekmektedir. Örneğin, çevre sorunlarına çözüm üretirken bilimsel ve teknolojik bilginin yanında mutlaka sosyoloji, politika, hukuk gibi sosyal bilgilere de sahip olunmalıdır. Gerek duyulan nitelikli uzmanların yetiştirilmesi görevini üstlenen üniversiteler, fen ve sosyal bilimlerin bir araya getirildiği eğitim programları hazırlamalıdır. Üniversite içinde ve diğer üniversitelerle disiplinler ve bölümler arası etkileşim ve çalışmalar teşvik edilmelidir. Üniversitelerin topluma karşı üstlendiği yükümlülüklerinin yanında eğitim ve gelişme için gerekli olan akademik değerlerin korunması sorumluluğu da bulunmaktadır. Toplumun ihtiyaçları karşılanırken enstitünün gerekleri de dikkate alınmalı ve akademik değerlere saygılı olunmalıdır. Eğitim ve araştırma çalışmalarının bir arada yürütülmesi gereken üniversitelerde eğitim, hem toplumun hem de bilimin gereksinimlerini karşılayacak şekilde düzenlenmelidir. Toplumun en değerli aktifi olan düşünsel kaynağın belirlenmesi, artırılması ve kullanılması akademik sistemin kurumsal amacıdır.

Toplumun güncel ihtiyaçlarına cevap verirken, gelecek kuşakların ulusal kültür ve evrensel sorumluluklarının bilincinde bireyler olarak yetişmeleri için gerekli insan gelişimi de üniversite eğitim sisteminin hedefleri arasında yer almalıdır. Eğitim stratejisi belirlenirken, öğrencilerin sosyal çevrelerine karşı farkındalıklarının artırılması, topluma karşı sorumluluklarını hem takım çalışması hem de bireysel girişimlerle yerine getirmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmalıdır. Toplumsal ve evrensel sorunların tespiti ve çözümünde aktif rol almaları sağlanmalıdır. Böylece, evrensel bakış açısıyla olayları değerlendiren, sorunlara alternatif çözümler üreten, öğrenmeyi hayat boyu devam eden bir süreç olarak yaşayan, yeniliklere açık insan kapasitesinin kazanımı sağlanmış olacaktır.

Eğitim, ekonomik ve sosyal gelişim için insan potansiyeli olan öğrenciler üzerinde gerçekleştirdiği değişimlerle toplumu şekillendiren en önemli güçtür. Temel misyonlarından biri eğitim olan üniversiteler, ellerinde tuttıkları bu gücün sorumluluğunu da alırlar. Bu noktada eğitim stratejilerini, uzun ve kısa vadede toplum ve insan hayatı üzerindeki etkilerini dikkate alarak oluşturmalıdırlar. Piyasanın ihtiyacı olan beyin gücünün eğitimi sağlanırken akademik sorumlulukların da gözetilmesi gerekmektedir. Temel üniversite felsefesine uyumlu, toplumun ihtiyaçlarıyla örtüşen bir eğitim sistemi yapılandırılmalıdır.

Etik

Kelime anlamıyla etik, bireylerin, gerek topluluk içinde gerekse kendi özel yaşamlarında, amaçlarını ve bunlara ulaşmak için gerçekleştirdikleri faaliyetler ile takındıkları tutum ve davranışları araştırmasını; bunları iyi, kötü, yanlış ve doğru şeklinde tanımlamasını ve anlamasını sağlayan sistematik bir düşünce topluluğudur (Bolat ve Seymen, 2003). Kurumların da bireyler gibi topluma karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Kurumlar amaçlarını ve amaçlarına ulaşmak için seçtikleri yol ve yöntemleri toplumun siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel refahını gözetecek belirlemek ve gerçekleştirmekle yükümlüdür.

Üniversiteler, yaş aralığı 18'den 70'e kadar değişen, eğitim düzeyleri ilkokuldan doktora kadar çeşitlenen her cinsten ve kültürden bireylerin yer aldığı büyük bir organizasyon olarak, kendi bünyelerinde uyguladıkları kurumsal etik ilkeleri ile topluma bir örnek teşkil etmelidir. Bu bağlamda ilk adım etkin bir üniversite yönetiminin oluşturulmasıdır. Sosyal sorumluluk kavramını içeren etkin bir üniversite yönetimi aldığı kararları ve gerçekleştirdiği uygulamaları, ISO 26000'de belirtildiği üzere, hesap verebilirlik, şeffaflık, etik davranışlar, paydaşlara karşı sorumlu davranma ve kanunlara uygunluk ilkelerine göre düzenlemelidir. Örgütsel yönetim, tüm paydaşların insan haklarını göz önünde tutan bir anlayışa sahip olmalıdır. Çalışanların temel hakları olan sağlık, güvenlik hizmetleri güvence altına alınmalı, mesleki ve kişisel gelişimleri için sürekli eğitim hizmetleri sağlanmalı ve katılımları teşvik edilmelidir.

Tüm organizasyonlar gibi üniversitelerin de kararları ve faaliyetleri buldukları çevreyi etkiler. Küçük birer köy büyüklüğünde olan üniversite yerleşkeleri, geniş alanları, insan ve araçların yoğunluğu ve hareketleri, yüksek tüketim miktarları, üretilen tıbbi, kimyasal ve biyolojik atıkları ile çevre üzerinde olumsuz etkilere sahiptir. Sürdürülebilir bir yaşam için, üniversiteler ye-

nilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını arttırmalı, doğa ile dost alternatif ulaşım araçlarının kullanımını teşvik etmeli, tüketimlerini azaltmalı ve atık yönetimi konusunda gerekli düzenlemeleri yapmalıdır. Bilgi ve teknoloji üretim sürecinde sorumlu bilim gerekleri yerine getirilmelidir. Sahip olunan bilgi birikimi sürekli artırılarak akademik seviye artırılmalıdır. Birlik kültürünü oluşturmak için akademisyenler arasındaki ilişkiler artırılmalı, hizmet anlayışı temel yaklaşım olmalıdır. Üniversitenin ve akademik topluluğun saygınlığını zedeleyecek intihal, sahte yazarlık, bulguların değiştirilmesi, herhangi bir kurum ya da kişi yararına gerçeklerin çarpıtılması gibi konularda kontrollerin ve yaptırımların çok detaylı tanımlanması ve uygulanması gerekmektedir. Üniversiteler ayrıca iç ve dış paydaşlarının ahlaki değerler ve etik uygulamalar hakkında entelektüel bir bakış açısı kazanmaları için etik eğitim çalışmalarını gerçekleştirmelidir.

SONUÇ

Yaşadığımız dünya nüfus artışı, iklim değişikliği, bilgi patlaması, çevresel sorunlar gibi pek çok problemle karşı karşıyadır. Sorunlar kim tarafından yaratılırsa yaratılsın, çözüm tüm bireylerin sorumluluğudur. İnsanlar potansiyellerini geliştirerek, kişisel ve kolektif ihtiyaçlara uygun üretken ve yaratıcı bir yaşam tarzı geliştirerek çevrelerini etkileyebilirler. Eğitim ve araştırma merkezi olan üniversitelerin, insan potansiyelini şekillendiren birimler olarak üstlendiği kurumsal sosyal sorumluluklar bulunmaktadır. Birlikte var oldukları topluma karşı birincil sorumlulukları, sosyal sorumluluk üzerine yeterli algı ve bilince sahip, çağın gerektirdiği yüksek bilgi ile donanmış mezunlar yetiştirmektedir. Bunun yanında üniversiteler, küresel ölçekte gelişim ve refah için bilgi ve teknoloji üretmekle de yükümlüdür. Gerçekleştirilen eğitim ve araştırmalar sosyal etik ve ahlaka uygun olmalıdır. Kendi bünyesinde insan haklarına saygılı hareket etmeli, çalışanlarının ve öğrencilerin sağlık, güvenlik gibi temel ihtiyaçlarını garanti altına almalıdır. Öğrenciler ve çalışanların karşılıklı saygı ve güven içinde yaşadıkları üniversite yerleşkeleri ve toplum arasındaki sınırlar kaldırılmalı, yerleşkeler gerçekleştirilen eğitim, tanıtım ve çeşitli etkinliklerle halka açılmalıdır. İklim değişikliği, çevre sorunları gibi global problemlerin çözümüne yönelik araştırmalar teşvik edilmeli, bu konularda insan etkisini en aza indirmek için üniversite bünyesinde önlemler alınmalı, toplumun bu tehlikelere karşı duyarlılığının artırılması amacıyla eğitimler verilmelidir.

Kurumsal sosyal sorumluluğunu tanımlamış, kurum kültürü olarak yaşayan üniversitelerin kendilerine yönelik kazanımları da olacaktır. Kurumsal sosyal sorumluluk anlayışı ile toplumsal saygınlık kazanan üniversitenin kurum imajı yükselecek böylece üniversiteyi seçen nitelikli öğrenci sayısı artacaktır. Sosyal sorumluluk projelerinde katılımcı olmanın kurum personeli üzerinde yaptığı olumlu etki ile çalışanların aidiyet duygusu ar-

tacak ve yüksek kaliteli işgücünün bünyeye çekilmesiyle üretken çalışma ortamı sağlanmış olacaktır.

Yirminci yüzyılın başı, modern anlamda kurumsal sosyal sorumluluk kavramının doğuşu olarak kabul edilmektedir. Literatürde yer alması yakın zamanda gerçekleşmiş olsa da, sosyal sorumluluk, bizim gerek kültürel gerekse dinsel açıdan zaten hayatımızın içine çok önceden entegre ettiğimiz bir kavramdır. Bu kültürel altyapı üzerine inşa edilecek kurumsal sosyal sorumluluk üniversite- toplum ilişkilerinin güçlenmesini, böylece bilimsel, ekonomik ve sosyal kalkınmanın hız kazanmasını sağlayacaktır. Akademik ve idari personeli, öğrencileri ile toplumdaki ayrı düşünemeyecek üniversitelerde sosyal sorumluluk bilincinin kurum kültürü olarak yaşanması toplumsal sinerji oluşturacaktır. Böylece toplumun her bir parçasının enerjisi bir diğerini etkileyecek, elde edilen kazanım parçaların toplamından daha büyük olacaktır.

KAYNAKLAR

- Anandakrishnan, M. (2008). Promises and Perils of Globalized Higher Education, *Journal of Educational Planning and Administration*, XXII (2): 199-221.
- Bell, D. (1974). *The Coming of Post-Industrial Society*. New York: Harper Colophon Books.
- Bolat T., Seymen A. O. (2003). Örgütlerde İş Etiğinin Yerleştirilmesinde Dönüşümcü Liderlik Tarzının Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(9), 69.
- Bowen, H. (1953). *Social responsibilities of the businessman*. New York, Harper.
- Freeman, R. (1984). *Strategic Management: A stakeholder approach*. Boston: Pitman.
- Hedges, C (2009). Higher education gone wrong: Universities are turning into corporate drone factories. The peoplesvoice.org/TPV3/Voices.php accessed 7/7/2009.
- (ISO/DIS 26000, 2009). (ISO/DIS 26000 Guidance on Social Responsibility Functions. Retrieved January, 2011, from: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=42546.
- Nelson, R.R. (2004). The market Economy & the Scientific Commons, *Research Policy*, 33(3), 455-474.
- Topal R. Ş., Crowther, D. (2005). Social Responsibility, Quality and Academic Life, *International Dimensions of Corporate Social Responsibility*, 1, 97-118, ICFAI, Hyderabad.
- UNESCO, (1998): World Declaration on Higher Education Fort he Twenty- First Century: Vision and Action, UNESCO, Paris.
- UNESCO, (2003): Higher Education in a Globalized Society, UNESCO Education Position Paper, 2003, UNESCO, Paris.
- Wikipedia (2011). Retrieved January, 2011, from: <http://en.wikipedia.org/wiki/University>.